

REAL DECRETO 1216/1997, do 18 de xullo, polo que se establecen as disposicións mínimas de seguridade e saúde no traballo a bordo dos buques de pesca

A Lei 31/1995, do 8 de novembro, de Prevención de Riscos Laborais, determina o corpo básico de garantías e responsabilidades preciso para establecer un axeitado nivel de protección da saúde dos traballadores fronte aos riscos derivados das condicións de traballo, no marco dunha política coherente, coordinada e eficaz. Segundo o artigo 6 desta, serán as normas regulamentarias as que irán fixando e concretando os aspectos máis técnicos das medidas preventivas.

Así, son as normas de desenvolvemento regulamentario as que deben fixar as medidas mínimas que se deben adoptar para a axeitada protección dos traballadores. Entre elas están as destinadas a garantir que do traballo a bordo de buques de pesca non se deriven riscos para a seguridade ou saúde dos traballadores.

No mesmo senso, cómpre ter en conta que no ámbito da Unión Europea se fixaron, mediante as correspondentes Directivas, criterios de carácter xeral sobre as accións en materia de seguridade e saúde nos centros de traballo, así como criterios específicos referidos a medidas de protección contra accidentes e situacións de risco. Concretamente, a Directiva 93/103/CE, establece as disposicións mínimas de seguridade e de saúde para a utilización polos traballadores no traballo dos equipos de traballo. Mediante este Real Decreto procédese á transposición ao dereito español do contido da Directiva mencionada.

Na súa virtude, de conformidade co artigo 6 da Lei 31/1995, do 8 de novembro, de Prevención dos Riscos Laborais, a proposta dos Ministros de Traballo e Asuntos Sociais e de Industria e Enerxía, consultadas as organizacións empresariais e sindicais máis representativas, oída a Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo, de acordo co Consello de Estado e logo de deliberación previa do Consello de Ministros na súa xuntanza do día 18 de xullo de 1997.

DISPOÑO:

Artigo 1. *Obxecto.*

1. Este Real Decreto establece, no marco da Lei 31/1995, do 8 de novembro, de Prevención de Riscos Laborais, as disposicións mínimas de seguridade e saúde no traballo a bordo dos buques de pesca novos e existentes, tal como se definen no artigo 2.
2. As disposicións do Real Decreto 39/1997, do 17 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento dos Servicios de Prevención, aplicaranse plenamente ao conxunto do ámbito establecido no apartado anterior, sen prexuízo das disposicións específicas que se conteñen neste Real Decreto.

Artigo 2. *Definicións.*

Para efectos deste Real Decreto, entenderase por:

1. Buque de pesca: todo buque abandeirado no estado español ou rexistrado baixo a plena xurisdicción española, utilizado para efectos comerciais para a captura ou para a captura e o acondicionamento do peixe e outros recursos vivos do mar.
2. Buque de pesca novo: todo buque de pesca, cunha eslora que entre perpendiculares sexa igual ou superior a

15 metros, que a partir do 23 de novembro de 1995, ou con posterioridade, cumpra algunha das condicións seguintes:

- a) Que se realizase un contrato de construción ou de transformación importante.
- b) Que, de se ter realizado un contrato de construción ou de transformación importante antes do 23 de novembro de 1995, a entrega do buque se produza transcorridos cando menos tres anos a partir desta data.
- c) Que en ausencia dun contrato de construción:

1º. Se instalase a quilla do buque.

2º. Ou se iniciase unha construción pola que se recoñeza un buque concreto.

3º. Ou se comezase unha operación de montaxe que supoña a utilización de, cando menos, 50 toneladas do total estimado dos materiais de estrutura ou un 1 por 100 do dito total se este segundo valor é inferior ao primeiro.

3. Buque de pesca existente: todo buque de pesca, cunha eslora que entre perpendiculares sexa igual ou superior a 18 metros, que non sexa un buque de pesca novo.

4. Buque: todo buque de pesca novo ou existente.

5. Traballador: toda persoa que exerza unha actividade profesional a bordo dun buque, incluídas as persoas en período de formación e os aprendices, con exclusión do persoal de terra que realice traballos a bordo dun buque atracado no peirao e dos prácticos de porto.

6. Armador: a persoa física ou xurídica que, utilizando buques propios ou alleos, se dedique á súa explotación, mesmo cando isto non constitúa a súa actividade principal, baixo calquera modalidade admitida polos usos internacionais, incluída a cesión de uso dos buques. Neste caso considerarase que o armador é a persoa física ou xurídica a quen se cedeu ou que efectúa o uso do buque.

7. Capitán: todo traballador debidamente habilitado para isto, que manda o buque ou é responsable do funcionamento operativo-marítimo deste.

Artigo 3. *Obrigas xerais.*

1. Os armadores adoptarán as medidas necesarias para que:

a) Os buques sexan utilizados sen poñer en perigo a seguridade e a saúde dos traballadores, en particular nas condicións meteorolóxicas previsibles, sen prexuízo da responsabilidade do capitán.

b) Ademais da documentación prevista no artigo 23 da Lei de Prevención de Riscos Laborais, se realice un informe detallado dos sucesos que ocorran no mar e que teñan ou puidesen ter algún efecto na saúde dos traballadores a bordo. Este informe deberase transmitir á autoridade laboral. Así mesmo, tales sucesos han consignarse de xeito detallado no caderno de bitácora ou, no seu defecto, nun documento específico para iso.

2. Co fin de preservar a seguridade e saúde dos traballadores, o armador facilitaralle ao capitán os medios que

este precise para cumprir as obrigas que lle impón este Real Decreto.

3. Na aplicación do establecido no apartado 2 do artigo 21 da Lei de Prevención de Riscos Laborais, o traballador deberá tomar en consideración os posibles riscos que corran os demais traballadores.
4. Os buques estarán suxeitos aos controis periódicos previstos na normativa que lles sexa de aplicación.

Artigo 4. Disposicións mínimas de seguridade e de saúde nos buques.

1. Os buques de pesca novos deberán cumprir as disposicións mínimas de seguridade e saúde previstas no anexo I deste Real Decreto.
2. Cando se efectúen reparacións, reformas ou modificacións importantes nos buques, estas deberán cumprir as disposicións mínimas de seguridade e saúde previstas no anexo I deste Real Decreto.
3. Os buques de pesca existentes deberán cumprir as disposicións mínimas de seguridade e saúde previstas no anexo II deste Real Decreto.

Artigo 5. Equipos e mantemento.

O armador, sen prexuízo da responsabilidade do capitán, para preservar a seguridade e a saúde dos traballadores, deberá:

1. Velar polo mantemento técnico dos buques, das instalacións e dos dispositivos, en particular dos que se mencionan nos anexos I e II deste Real Decreto, e por que os defectos observados que poidan afectar á seguridade e á saúde dos traballadores se eliminen o antes posible.
2. Tomar medidas para garantir a limpeza periódica dos buques e do conxunto das instalacións e dispositivos, de xeito que se manteñan en condicións adecuadas de hixiene e seguridade.
3. Manter a bordo do buque os medios de salvamento e supervivencia apropiados, en bo estado de funcionamento e en cantidade suficiente.
4. Tomar en consideración as disposicións mínimas de seguridade e de saúde relativas aos medios de salvamento e supervivencia que figuran no anexo III deste Real Decreto.
5. Tomar en consideración as especificacións en materia de equipos de protección individual que figuran no anexo IV deste Real Decreto 773/1997, do 30 de maio, sobre disposicións mínimas de seguridade e saúde relativas á utilización polos traballadores no traballo de equipos de protección individual.

Artigo 6. Obrigas en materia de formación e información.

1. De conformidade cos artigos 18 e 19 da Lei de Prevención de Riscos Laborais, o armador, sen prexuízo da responsabilidade do Capitán, garantirá que os traballadores e os representantes dos traballadores reciban unha formación e información axeitadas sobre a saúde e a seguridade a bordo dos buques, así como sobre as medidas de prevención e protección que se adopten en aplicación deste Real Decreto.
2. A información deberá ser comprensible para os traballadores afectados.

3. A formación impartirase en forma de instrucións precisas e comprensibles. Referirase, en especial, á loita contra incendios, á utilización de medios de salvamento e supervivencia e, para os traballadores aos que atinxa, á utilización dos aparellos de pesca e dos equipos de tracción, así como aos diferentes métodos de sinalización, en particular mediante comunicación xestual.

Esta formación actualizarase cando as modificacións das actividades a bordo o fagan preciso.

Artigo 7. Obrigas en materia de formación especializada das persoas que poidan mandar un buque.

Sen prexuízo do establecido na normativa sobre seguridade, saúde e asistencia médica a bordo de buques, o armador garantirá que toda persoa que poida mandar un buque reciba unha formación especializada sobre as seguintes materias:

1. Prevención de enfermidades profesionais e accidentes de traballo a bordo e medidas que se deban adoptar en caso de accidente.
2. Loita contra incendios e utilización de medios de salvamento e supervivencia.
3. Estabilidade do buque e mantemento desta estabilidade en calquera condición previsible de carga e durante as operacións de pesca.
4. Procedementos de navegación e comunicación por radio.

Artigo 8. Consulta e participación dos traballadores.

A consulta e participación dos traballadores ou os seus representantes sobre as cuestións a que se refire este Real Decreto realizaranse de acordo co establecido no apartado 2 do artigo 18 da Lei de Prevención de Riscos Laborais.

Disposición adicional única. Remisión de documentos.

As autoridades laborais remitiranlles ás sanitarias copia de tanta información reciban de conformidade do establecido no apartado 1.b) do artigo 3 deste Real Decreto.

Disposición transitoria única. Aplicación do anexo II.

Os buques de pesca existentes deberán cumprir as disposicións mínimas de seguridade e saúde no traballo que figuran no anexo II a máis tardar o 23 de novembro do 2002.

Disposición derogatoria única. Derrogación normativa.

Quedan derogadas cantas disposicións de igual ou inferior rango se opoñan ao establecido neste Real Decreto.

Disposición final primeira. *Guía Técnica.*

O Instituto Nacional da Seguridade e Hixiene no Traballo, de acordo co establecido no apartado 3 do artigo 5 do Real Decreto 397/1997, do 17 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento dos Servicios de Prevención, elaborará e manterá actualizada unha Guía técnica, de carácter non vinculante, para a avaliación e prevención dos riscos relativos á utilización dos buques de pesca.

Disposición final segunda. *Facultades de desenvolvemento.*

Autorízase ao Ministro de Traballo e Asuntos Sociais, logo de informe favorable do de Industria e Enerxía, e logo de informe da Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo, a dictar cantas disposicións sexan precisas para a aplicación e desenvolvemento deste Real Decreto, así como para as adaptacións de carácter estritamente técnico dos seus anexos en función do progreso técnico e da evolución de normativas ou especificacións internacionais ou dos coñecementos en materia de buques de pesca.

Disposición final terceira. *Entrada en vigor.*

Este Real Decreto entrará en vigor aos dous meses da súa publicación no Boletín Oficial do Estado.

Madrid, 18 de xullo de 1997

[BOE núm. 188, do 7 de agosto de 1997]

ANEXO I

Disposicións mínimas de seguridade e de saúde aplicables aos buques de pesca novos

OBSERVACIÓN PRELIMINAR

As obrigas establecidas neste anexo aplicaranse sempre que o esixan as características do lugar de traballo ou da actividade, as circunstancias ou calquera risco a bordo dun buque de pesca novo.

1. Navegabilidade e estabilidade

1. O buque deberase manter en boas condicións de navegabilidade e dotado dun equipo apropiado correspondente ao seu destino e á súa utilización.
2. A información sobre as características de estabilidade do buque deberá estar dispoñible a bordo e ser accesible para o persoal de garda.
3. Todo buque deberá ter e conservar unha estabilidade suficiente en estado intacto nas condicións de servizo previstas.

O capitán deberá adoptar as medidas de precaución necesarias para o mantemento da estabilidade do buque.

As instrucións relativas á estabilidade do buque deberanse cumprir estrictamente.

2. Instalación mecánica e eléctrica

1. A instalación eléctrica deberase proxectar e realizar de xeito que non presente ningún perigo e que garanta:
 - a) A protección da tripulación e do buque contra os perigos eléctricos.
 - b) O funcionamento correcto de todos os equipos necesarios para o mantemento do buque en condicións normais de operación e habitabilidade, sen recorrer a unha fonte de enerxía eléctrica de emerxencia.
 - c) O funcionamento dos aparellos eléctricos esenciais para a seguridade en calquera situación de emerxencia.
2. Deberase instalar unha fonte de enerxía eléctrica de emerxencia.

Agás nos buques abertos, a fonte de enerxía eléctrica de emerxencia deberá estar situada fóra da sala de máquinas e estar deseñada, en todos os casos, de forma que garanta, en caso de incendio ou de avaría da instalación eléctrica principal, o funcionamento simultáneo, durante un mínimo de tres horas:

- a) Do sistema de comunicación interna, dos detectores de incendios e dos sinais necesarios en caso de emerxencia.
- b) Das luces de navegación e da iluminación de emerxencia.
- c) Do sistema de radiocomunicación.

d) Da bomba eléctrica de emerxencia contra incendios, se forma parte do equipo do buque.

Cando a fonte de enerxía eléctrica de emerxencia sexa unha batería de acumuladores e falle a fonte de enerxía eléctrica principal, esta batería de acumuladores deberá quedar conectada automaticamente ao cadro de distribución de enerxía eléctrica de emerxencia e deberá garantir a alimentación ininterrompida durante tres horas dos sistemas aos que se fai referencia no primeiro, segundo e terceiro apartados do parágrafo segundo.

Sempre que sexa posible, o cadro principal de distribución de electricidade e o cadro de emerxencia deberán estar instalados de tal xeito que non poidan estar expostos simultaneamente á auga ou ao lume.

3. Os cadros de distribución deberán dispoñer de indicacións claras; deberanse revisar periodicamente as caixas e os soportes dos fusibles para asegurarse de que se están a utilizar fusibles de intensidade de fusión correcta.

4. Os compartimentos en que se almacenen os acumuladores eléctricos deberán estar axeitadamente ventilados.

5. Deberanse probar frecuentemente e manter en correcto estado de funcionamento todos os dispositivos electrónicos de navegación.

6. Deberase probar e examinar periodicamente todo o equipo utilizado para a carga e descarga.

7. Todos os compoñentes do mecanismo de tracción, do mecanismo de carga e descarga e dos demais equipos afíns deberanse manter en boas condicións de funcionamento.

8. Cando haxa a bordo instalacións de refrixeración e sistemas de aire comprimido, deberanse manter correctamente e revisar periodicamente.

9. Os aparellos de cociña e electrodomésticos que utilicen gases pesados deberanse utilizar só en espazos ben ventilados e velando porque non se produza unha acumulación perigosa de gas.

Os cilindros que conteñan gases inflamables e outros gases perigosos deberán levar claramente indicados os seus contidos e almacenaranse en cubertas abertas.

Todas as válvulas, reguladoras de presión e tubos conectados con estes cilindros deberán estar protexidos contra todo dano.

3. Instalación de radiocomunicación

A instalación de radiocomunicación deberá estar preparada para establecer contacto en todo momento cunha estación costeira ou de terra como mínimo, tendo en conta as condicións normais de propagación das ondas radioeléctricas.

4. Vías e saídas de emerxencia

1. As vías e saídas que se poidan utilizar como vías e saídas de emerxencia deberán permanecer sempre expeditas, ser de doado acceso e conducir o máis directamente posible á cuberta superior ou a unha zona de

seguridade, e de alí ás embarcacións de salvamento, de maneira que os traballadores poidan evacuar os lugares do traballo e de aloxamento rapidamente e en condicións de máxima seguridade.

2. O número, a distribución e as dimensións das vías e saídas que se poidan utilizar como vías e saídas de emerxencia deberanse adaptar á utilización, ao equipo e ás dimensións dos lugares de traballo e de aloxamento, así como ao número máximo de persoas que poidan estar presentes neles.

As saídas que se poidan utilizar como saídas de emerxencia e permanezan pechadas deberán poder ser abertas con facilidade e inmediatamente en caso de emerxencia por calquera traballador ou polos equipos de salvamento.

3. A estanquidade á intemperie ou á auga das portas de emerxencia e doutras saídas de emerxencia deberase adaptar ao seu emprazamento e ás súas funcións específicas.

As portas de emerxencia e outras saídas de emerxencia deberán ofrecer unha resistencia ao lume igual á dos tabiques.

4. As vías e saídas de emerxencia deberanse sinalizar conforme ao Real Decreto 485/1997, do 14 de abril, sobre disposicións mínimas de sinalización de seguridade e saúde no traballo.

Esta sinalización deberase fixar nos lugares axeitados e ser duradeira.

5. As vías, medios de evacuación e saídas de emerxencia que requiran iluminación deberán estar equipados cun sistema de iluminación de emerxencia de suficiente intensidade para os casos de avaría da iluminación.

5. Detección de incendios e loita contra estes

1. Segundo as dimensións e a utilización do buque, os equipos que conteña, as características físicas e químicas das substancias que haxa no buque e o número máximo de persoas que poidan estar presentes nel, os aloxamentos e os lugares de traballo pechados, incluída a sala de máquinas, así como as bodegas de pesca se for preciso, deberán estar equipados con dispositivos axeitados de loita contra incendios e, de ser necesario, con detectores de incendios e sistemas de alarma.

2. Os dispositivos de loita contra incendios deberán estar sempre no seu sitio, manterse en perfecto estado de funcionamento e estar preparados para o seu uso inmediato.

Os traballadores deberán coñecer o emprazamento dos dispositivos de loita contra incendios, saber como funcionan e como se deben utilizar.

Antes de calquera saída do buque do porto deberase comprobar que os extintores e demais equipos portátiles de loita contra incendios están a bordo.

3. Os dispositivos manuais de loita contra incendios deberán ser de doado acceso e manipulación e deberanse sinalizar conforme ao Real Decreto sobre disposicións mínimas en materia de sinalización de seguridade e saúde no traballo.

Esta sinalización deberase fixar nos lugares axeitados e ser duradeira.

4. Os sistemas de detección de incendios e de alarma contra incendios deberanse probar regularmente e manter en bo estado.

5. Os exercicios de loita contra incendios deberanse efectuar periodicamente.

6. Ventilación dos lugares de traballo pechados

Tendo en conta os métodos de traballo e as esixencias físicas impostas aos traballadores, deberase velar porque os lugares de traballo pechado dispoñan de aire fresco en cantidade suficiente.

Se se utiliza unha instalación de ventilación mecánica, deberase manter en bo estado de funcionamento.

7. Temperatura dos locais

1. A temperatura nos locais de traballo deberá ser axeitada ao organismo humano durante o tempo de traballo, tendo en conta os métodos de traballo aplicados, as esixencias físicas impostas aos traballadores e as condicións meteorolóxicas reinantes ou que poidan reinar na rexión en que pesque o buque.

2. A temperatura dos aloxamentos, dos servicios, dos comedores e dos locais de primeiros auxilios deberá, se estes locais existen, responder ao uso específico dos ditos locais.

8. Iluminación natural e artificial dos lugares de traballo

1. Os lugares de traballo deberán, na medida do posible, recibir luz natural suficiente e estar equipados cunha iluminación artificial axeitada ás circunstancias da pesca e que non poña en perigo a seguridade e a saúde dos traballadores nin a navegación dos demais buques.

2. As instalacións de iluminación dos lugares de traballo, escaleiras, escalas e corredores deberanse colocar de xeito que o tipo de iluminación previsto non presente riscos de accidente para os traballadores nin obstaculice a navegación do buque.

3. Os lugares de traballo en que os traballadores estean particularmente expostos a correr riscos en caso de avaría da iluminación artificial deberán posuír unha iluminación de emerxencia de intensidade suficiente.

4. A iluminación de emerxencia deberase manter en condicións de funcionamento eficaz e probar periodicamente.

9. Chans, tabiques e teitos

1. Os lugares aos que os traballadores teñan acceso deberán ser antiescorregadizos ou estar provistos de dispositivos contra caídas e estar libres de obstáculos, na medida do posible.

2. Os lugares de traballo en que estean instalados os postos de traballo deberán estar provistos de illamento acústico e térmico suficiente, tendo en conta o tipo de tarefas e a actividade física dos traballadores.

3. A superficie dos chans, os tabiques e os teitos dos locais deberán ser tales que se poidan limpar e revocar para lograr condicións de hixiene axeitadas.

10. *Portas*

1. As portas deberanse poder abrir sempre desde o interior sen necesidade de equipos específicos.

Cando se utilicen os lugares de traballo, as portas deberanse poder abrir desde ambos os lados.

2. As portas, en particular as portas corredeiras cando no se poida evitar a súa existencia, deberán funcionar coa maior seguridade posible para os traballadores, especialmente en condicións marítimas e meteorolóxicas adversas.

11. *Vías de circulación e zonas perigosas*

1. Os corredores, troncos, partes exteriores das casetas e, en xeral, todas as vías de circulación deberán estar equipados con varandas, andariveis ou calquera outro medio de garantir a seguridade da tripulación durante as súas actividades a bordo.

2. Se hai risco de que os traballadores caian pola escotilla da cuberta, ou dunha cuberta a outra, deberase instalar a protección axeitada en todos os lugares en que sexa posible facelo.

Cando esta protección se realice mediante unha varanda, esta terá unha altura mínima dun metro.

3. Os accesos que se teñan que abrir por riba da cuberta para permitir a utilización ou o mantemento das instalacións deberán garantir a seguridade dos traballadores.

Deberanse instalar varandas ou dispositivos similares de protección de altura axeitada para evitar as caídas.

4. As amuradas e outros medios instalados para evitar as caídas pola borda deberanse manter en bo estado.

Nas ditas amuradas deberanse instalar portas de desaugadoiro ou outros dispositivos similares, para unha evacuación rápida da auga.

5. Nos arrastreiros por popa con ramplas, a parte superior irá equipada cun portón ou outro dispositivo de seguridade da mesma altura que as amuradas ou outros medios adxacentes, co fin de protexer os traballadores do risco de caídas á rampla.

Este portón ou dispositivo similar deberase abrir e pechar facilmente, preferentemente mediante control remoto; deberase abrir unicamente para largar e izar a rede.

12. *Disposición dos lugares de traballo*

1. As zonas de traballo deberanse manter expeditas e, na medida en que sexa posible, estar protexidas contra o mar e ofrecer protección axeitada aos traballadores contra as caídas a bordo ou ao mar.

As zonas de manipulación do peixe deberán ser o suficientemente espaciais polo que toca á altura e á superficie.

2. Cando o control dos motores se efectúe na sala de máquinas, deberase facer desde un local separado, illado acústica e termicamente deste e accesible sen a atravesar.

Considérase que a ponte de goberno é un local que cumpre cos requisitos mencionados no parágrafo primeiro.

3. Os mandos do equipo de tracción deberán estar instalados nunha zona o suficientemente ampla para lles permitir aos operadores traballar sen atrancos.

Ademais, os equipos de tracción deberán estar provistos de dispositivos de seguridade axeitados para emerxencias, incluídos os dispositivos de parada de emerxencia.

4. O operador dos mandos do equipo de tracción deberá ter unha visión axeitada deste e dos traballadores que estean a pescar.

Cando os equipos de tracción se accionen desde a ponte, o operador deberá ter tamén unha visión clara dos traballadores que estean a pescar, xa directamente xa por calquera medio adecuado.

5. Deberase utilizar un sistema de comunicación fiable entre a ponte e a cuberta de traballo.

6. Deberase manter constantemente unha estreita vixilancia e avisar a tripulación do perigo inminente de marusía durante as operacións de pesca ou cando se realice outro traballo sobre cuberta.

7. O percorrido ao descuberto dos viradores, dos cabos de arrastre e das pezas móbiles do equipo deberase reducir ao mínimo mediante a instalación de mecanismos de protección.

8. Deberanse instalar sistemas de control para o traslado de cargas e, especialmente, nos arrastreiros:

a) Mecanismos de bloqueo na porta da rede de arrastre.

b) Mecanismos para controlar o bambeo do cope da rede de arrastre.

13. *Aloxamentos*

1. O emprazamento, a estrutura, o illamento acústico e térmico e a disposición dos aloxamentos dos traballadores e dos locais de servizo cando estes existan, así como os medios de acceso a eles, deberán ofrecer protección axeitada contra as inclemencias meteorolóxicas e o mar, as vibracións, o ruído e as emanacións procedentes doutras zonas que puidesen perturbar os traballadores durante os seus períodos de descanso.

Cando o deseño, as dimensións ou a finalidade do buque o permitan, os aloxamentos dos traballadores deberán estar situados de xeito que se minimicen os efectos dos movementos e as aceleracións.

Na medida do posible, deberanse adoptar medidas axeitadas para a protección dos non fumadores contra as molestias causadas polo fume do tabaco.

2. Os aloxamentos dos traballadores deberán estar debidamente ventilados para que exista de xeito constante aire fresco e se impida a condensación.

Os aloxamentos deberán contar con iluminación apropiada:

- a) Iluminación xeral normal axeitada.
 - b) Iluminación xeral reducida que non moleste os traballadores durante o seu descanso.
 - c) Iluminación individual en cada liteira.
3. A cociña e o comedor, cando existan, deberán ter as dimensións axeitadas, estar suficientemente iluminados e ventilados e ser doados de limpar.

Dispoñeráse de refrixeradores ou outros medios de almacenamento de alimentos a baixa temperatura.

14. *Instalacións sanitarias*

1. Os buques que dispoñan de aloxamentos deberán estar dotados de duchas con subministración de auga corrente, quente e fría, lavabos e retretes debidamente instalados, equipados e protexidos contra a ferruxe e o escorregamento, e os locais respectivos deberán estar ventilados de xeito adecuado.
2. Cada traballador deberá dispoñer dun espazo para gardar a roupa.

15. *Primeiros auxilios*

Todos os buques deberán dispoñer dun material de primeiros auxilios conforme coa normativa sobre seguridade, saúde e asistencia médica a bordo de buques.

16. *Escalas e pasarelas de embarque*

Deberase dispoñer dunha escala de embarque, dunha pasarela de embarque ou de calquera outro dispositivo similar que ofrezca un acceso apropiado e seguro ao buque.

17. *Ruído*

Deberanse adoptar todas as medidas técnicas necesarias para que o nivel sonoro dos lugares de traballo e aloxamentos se reduza no posible en función do tamaño do buque.

ANEXO II

Disposicións mínimas de seguridade e de saúde aplicables aos buques de pesca existentes

OBSERVACIÓN PRELIMINAR

As obrigas previstas neste anexo aplicaranse, na medida en que o permitan as características estruturais do buque de pesca existente, sempre que o esixan as características do lugar de traballo ou da actividade, as circunstancias ou calquera risco a bordo dun buque de pesca existente.

1. Navegabilidade e estabilidade

1. O buque deberase manter en boas condicións de navegabilidade e dotado dun equipo apropiado correspondente ao seu destino e á súa utilización.
2. A información sobre as características de estabilidade do buque, cando exista, deberá estar dispoñible a bordo e ser accesible para o persoal de garda.
3. Todo buque deberá ter e conservar unha estabilidade suficiente en estado intacto nas condicións de servizo prescritas.

O capitán deberá adoptar as medidas de precaución necesarias para o mantemento da estabilidade do buque.

As instrucións relativas á estabilidade do buque deberanse cumprir de maneira estricta.

2. Instalación mecánica e eléctrica

1. A instalación eléctrica deberase proxectar e realizar de xeito que non se presente ningún perigo e que garanta:
 - a) A protección da tripulación e do buque contra os perigos eléctricos.
 - b) O funcionamento correcto de todos os equipos necesarios para o mantemento do buque en condicións normais de operación e habitabilidade, sen recorrer a unha fonte de enerxía eléctrica de emerxencia.
 - c) O funcionamento dos aparellos eléctricos esenciais para a seguridade en calquera situación de emerxencia.
2. Deberase instalar unha fonte de enerxía eléctrica de emerxencia.

Cando as características estruturais do buque o permitan, a fonte de enerxía eléctrica de emerxencia deberá, agás nos buques abertos, estar situada fóra da sala de máquinas e estar deseñada, en todos os casos, de xeito que garanta, en caso de incendio ou de avaría da instalación eléctrica principal, o funcionamento simultáneo, durante un mínimo de tres horas:

- a) Do sistema de comunicación interna, dos detectores de incendios e dos sinais necesarios en caso de emerxencia.
- b) Das luces de navegación e da iluminación de emerxencia.

c) Do sistema de radiocomunicación.

d) Da bomba eléctrica de emerxencia contra incendios, se forma parte do equipo do buque.

Cando a fonte de enerxía eléctrica de emerxencia sexa unha batería de acumuladores e falle a fonte de enerxía eléctrica principal, esta batería de acumuladores deberá quedar conectada automaticamente ao cadro de distribución de enerxía eléctrica de emerxencia e deberá garantir a alimentación ininterrompida durante tres horas dos sistemas aos que se fai referencia nos apartados primeiro, segundo e terceiro do segundo parágrafo deste punto.

Sempre que sexa posible, o cadro principal de distribución de electricidade e o cadro de emerxencia deberán estar instalados de tal xeito que non poidan estar expostos simultaneamente á auga e ao lume.

3. Os cadros de distribución deberán dispoñer de indicacións claras; deberanse revisar periodicamente as caixas e os soportes dos fusibles para asegurarse de que se están a utilizar fusibles de intensidade de fusión correcta.

4. Os compartimentos onde se almacenen os acumuladores eléctricos deberán estar axeitadamente ventilados.

5. Deberanse probar frecuentemente e manter en correcto estado de funcionamento todos os dispositivos electrónicos de navegación.

6. Deberase probar e examinar periodicamente todo o equipo utilizado para a carga e descarga.

7. Todos os compoñentes do mecanismo de tracción, do mecanismo de carga e descarga e dos demais equipos afíns deberanse manter en boas condicións de funcionamento.

8. Cando haxa a bordo instalacións de refrixeración e sistemas de aire comprimido, deberán manterse correctamente e revisar periodicamente.

9. Os aparellos de cociña e electrodomésticos que utilicen gases pesados deberanse empregar só en espazos ben ventilados e velando porque non se produza unha acumulación perigosa de gas.

Os cilindros que conteñan gases inflamables e outros gases perigosos deberán levar claramente indicados os seus contidos e almacenarse en cubertas abertas.

Todas as válvulas, reguladores de presión e tubos conectados con estes cilindros deberán estar protexidos contra todo dano.

3. Instalación de radiocomunicación

A instalación de radiocomunicación deberá estar preparada para establecer contacto en todo momento cunha estación costeira ou de terra como mínimo, tendo en conta as condicións normais de propagación das ondas radioeléctricas.

4. Vías e saídas de emerxencia

1. As vías e saídas que se poidan utilizar como vías e saídas de emerxencia deberán permanecer expeditas, ser de doado acceso e conducir o máis directamente posible á cuberta superior ou a unha zona de seguridade, e de alí ás embarcacións de salvamento, de maneira que os traballadores poidan evacuar os lugares de traballo e de aloxamento rapidamente e en condicións de máxima seguridade.

2. O número, a distribución e as dimensións das vías e saídas que se poidan utilizar como vías e saídas de emerxencia deberanse adaptar á utilización, ao equipo e ás dimensións dos lugares de traballo e de aloxamento, así como ao número máximo de persoas que poidan estar presentes neles.

As saídas que se poidan utilizar como saídas de emerxencia e permanezan pechadas deberán poder ser abertas con facilidade e inmediatamente en caso de emerxencia por calquera traballador ou polos equipos de salvamento.

3. As vías e saídas de emerxencia deberán sinalarse conforme ao Real Decreto sobre disposicións mínimas en materia de sinalización de seguridade e saúde no traballo.

Esta sinalización deberase fixar nos lugares axeitados e ser duradeira.

4. As vías, medios de evacuación e saídas de emerxencia que requiran iluminación deberán estar equipados cun sistema de iluminación de emerxencia de suficiente intensidade para os casos de avaría da iluminación.

5. Detención e loita contra incendios

1. Segundo as dimensións e a utilización do buque, os equipos que conteña, as características físicas e químicas das substancias que haxa no buque e o número máximo de persoas que poidan estar presentes nel, os aloxamentos e os lugares de traballo pechados, incluída a sala de máquinas, así como as bodegas de pesca se for preciso, deberán estar equipados con dispositivos axeitados de loita contra incendios e, de ser necesario, con detectores de incendios e sistemas de alarma.

2. Os dispositivos de loita contra incendios deberán estar sempre no seu lugar, manterse en bo estado de funcionamento e se accesibles para o seu uso inmediato.

Os traballadores deberán coñecer o emprazamento dos dispositivos de loita contra incendios, saber como funciona e como se deben utilizar.

Antes de calquera saída do buque do porto deberase comprobar que os extintores e demais equipos portátiles de loita contra incendios están a bordo.

3. Os dispositivos manuais de loita contra incendios deberán ser de doado acceso e manipulación e deberanse sinalizar conforme ao Real Decreto sobre disposicións mínimas en materia de sinalización de seguridade e saúde no traballo.

Esta sinalización deberase fixar nos lugares axeitados e ser duradeira.

4. Os sistemas de detección de incendios e de alarma contra incendios deberanse probar regularmente e manter en bo estado.

5. Os exercicios de loita contra incendios deberanse efectuar periodicamente.

6. Ventilación dos lugares de traballo pechados

Tendo en conta os métodos de traballo e as esixencias físicas impostas aos traballadores, deberase velar porque os lugares de traballo pechados dispoñan de aire fresco en cantidade suficiente.

Se se utiliza unha instalación de ventilación mecánica, deberase manter en bo estado de funcionamento.

7. Temperatura dos locais

1. A temperatura nos locais de traballo deberá ser axeitada ao organismo humano durante o tempo de traballo, tendo en conta os métodos de traballo aplicados, as esixencias físicas impostas aos traballadores e as condicións meteorolóxicas reinantes ou que poidan reinar na rexión en que pesque o buque.

2. A temperatura dos aloxamentos, dos servicios, dos comedores e dos locais de primeiros auxilios deberá, se tales locais existen, responder ao uso específico destes locais.

8. Iluminación natural e artificial dos lugares de traballo

1. Os lugares de traballo deberán, na medida do posible, recibir luz natural suficiente e estar equipados cunha iluminación artificial axeitada ás circunstancias da pesca e que non poña en perigo a seguridade e a saúde dos traballadores nin a navegación dos demais buques.

2. As instalacións de iluminación dos lugares de traballo, escaleiras, escalas e corredores deberanse colocar de maneira que o tipo de iluminación previsto non presente riscos de accidentes para os traballadores nin obstaculice a navegación do buque.

3. Os lugares de traballo nos que os traballadores estean particularmente expostos a correr riscos en caso de avaría da iluminación artificial deberán posuír unha iluminación de emerxencia de intensidade suficiente.

4. A iluminación de emerxencia deberase manter en condicións de funcionamento eficaz e probarase periodicamente.

9. Chans, tabiques e teitos

1. Os lugares aos que os traballadores teñan acceso deberán ser antiescorregadizos ou estar provistos de dispositivos contra caídas e estar libres de obstáculos, na medida do posible.

2. Os lugares de traballo en que estean instalados os postos de traballo deberán estar provistos de illamento acústico e térmico suficiente, tendo en conta o tipo de tarefas e a actividade física dos traballadores.

3. A superficie dos chans, os tabiques e os teitos dos locais deberán ser tales que se poidan limpar e revocar para lograr condicións de hixiene axeitadas.

10. Portas

1. As portas deberanse poder abrir sempre desde o interior sen necesidade de equipos específicos.

Cando se utilicen os lugares de traballo, as portas deberanse poder abrir desde ambos os lados.

2. As portas, en particular as portas corredeiras cando no se poida evitar a súa existencia, deberán funcionar coa maior seguridade posible para os traballadores, especialmente en condicións marítimas e meteorolóxicas adversas.

11. *Vías de circulación e zonas perigosas*

1. Os corredores, troncos, partes exteriores das casetas e, en xeral, todas as vías de circulación deberán estar equipados con varandas, andariveis ou calquera outro medio de garantir a seguridade da tripulación durante as súas actividades a bordo.

2. Se hai risco de que os traballadores caian pola escotilla da cuberta, ou dunha cuberta a outra, deberase instalar a protección axeitada en todos os lugares en que sexa posible facelo.

3. Os accesos que se teñan que abrir por riba da cuberta para permitir a utilización ou o mantemento das instalacións deberán garantir a seguridade dos traballadores.

Deberanse instalar varandas ou dispositivos similares de protección de altura axeitada para evitar as caídas.

4. As amuradas e outros medios instalados para evitar as caídas pola borda deberanse manter en bo estado.

Nas ditas amuradas deberanse instalar portas de desaugadoiro ou outros dispositivos similares, para unha evacuación rápida da auga.

5. Nos arrasteiros por popa con ramplas, a parte superior irá equipada cun portón ou outro dispositivo de seguridade da mesma altura que as amuradas ou outros medios adxacentes, co fin de protexer os traballadores do risco de caídas á rampla.

Este portón ou dispositivo similar deberase abrir e pechar facilmente, preferentemente mediante control remoto; deberase abrir unicamente para largar e izar a rede.

12. *Disposición dos lugares de traballo*

1. As zonas de traballo deberanse manter expeditas e, na medida en que sexa posible, estar protexidas contra o mar e ofrecer protección axeitada aos traballadores contra as caídas a bordo ou ao mar.

As zonas de manipulación do peixe deberán ser o suficientemente espaciaosas polo que toca á altura e á superficie.

2. Cando as características estruturais do buque o permitan e o control dos motores se efectúe na sala de máquinas, deberase facer desde un local separado, illado acústica e termicamente deste e accesible sen a atravesar.

Considérase que a ponte de goberno é un local que cumpre cos requisitos mencionados no parágrafo primeiro.

3. Cando as características estruturais do buque o permitan, os mandos do equipo de tracción deberán estar instalados nunha zona o suficientemente ampla para lles permitir aos operadores traballar sen atrancos.

Ademais, os equipos de tracción deberán estar provistos de dispositivos de seguridade axeitados para emerxencias, incluídos os dispositivos de parada de emerxencia.

4. O operador dos mandos do equipo de tracción deberá ter unha visión axeitada deste e dos traballadores que estean a pescar.

Cando os equipos de tracción se accionen desde a ponte, o operador deberá ter tamén unha visión clara dos traballadores que estean a pescar, xa directamente xa por calquera medio adecuado.

5. Deberase utilizar un sistema de comunicación fiable entre a ponte e a cuberta de traballo.

6. Deberase manter constantemente unha estreita vixilancia e avisar a tripulación do perigo inminente de marusía durante as operacións de pesca ou cando se realice outro traballo sobre cuberta.

7. O percorrido ao descuberto dos viradores, dos cabos de arrastre e das pezas móbiles do equipo deberase reducir ao mínimo mediante a instalación de mecanismos de protección.

8. Deberanse instalar sistemas de control para o traslado de cargas e, especialmente, nos arrastreiros:

a) Mecanismos de bloqueo na porta da rede de arrastre.

b) Mecanismos para controlar o bambeo do cope da rede de arrastre.

13. *Aloxamentos*

1. Os aloxamentos dos traballadores, cando existan, deberán ser tales que se minimize o ruído, as vibracións, os efectos dos movementos e as aceleracións e emanacións procedentes doutros locais.

Deberase instalar unha iluminación axeitada nos aloxamentos.

2. A cociña e comedor, cando existan, deberán ter as dimensións axeitadas, estar suficientemente iluminados e ventilados e ser doados de limpar.

Dispoñerase de refrixeradores ou outros medios de almacenamento de alimentos a baixa temperatura.

14. *Instalacións sanitarias*

Nos buques que dispoñan de aloxamentos deberanse instalar lavabos, retretes e, de ser posible, unha ducha, protexidos contra a ferruxe e o escorregamento, e os locais respectivos deberán estar ventilados axeitadamente.

15. *Primeiros auxilios*

Todos os buques deberán dispoñer dun material de primeiros auxilios conforme coa normativa sobre seguridade, saúde e asistencia médica a bordo de buques.

16. *Escalas e pasarelas de embarque*

Deberase dispoñer dunha escala de embarque, dunha pasarela de embarque ou de calquera outro dispositivo similar que ofrezca un acceso apropiado e seguro ao buque.

ANEXO III

Disposicións mínimas de seguridade e de saúde relativas aos medios de salvamento e supervivencia

OBSERVACIÓN PRELIMINAR

As obrigas previstas neste anexo aplicaranse sempre que o esixan as características do lugar de traballo ou da actividade, as circunstancias ou calquera risco a bordo dun buque.

1. Os buques deberán dispoñer de medios axeitados de salvamento e supervivencia incluídos medios adecuados que permitan sacar aos traballadores da auga e medios de salvamento, por radio, en especial unha radiobaliza de localización de sinistros equipada cun dispositivo de zafa hidrostática, tendo en conta o número de persoas a bordo e a zona en que pesque o buque.

2. Todos os medios de salvamento e supervivencia deberanse conservar no lugar que corresponda e en bo estado de funcionamento e deberán estar listos para o seu uso inmediato.

Os traballadores deberán controlalos antes de que os buques deixen o porto e durante a navegación.

3. Inspeccionaranse os medios de salvamento e supervivencia con regularidade.

4. Todos os traballadores deberán estar debidamente adestrados e instruídos en previsión de calquera emerxencia.

5. Se a eslora do buque é superior a 45 metros ou se a tripulación se compón de cinco traballadores ou máis, deberá existir un cadro orgánico coas instrucións precisas que cada traballador deba seguir en caso de emerxencia.

6. Cada mes deberase convocar os traballadores no porto ou no mar co fin de realizar un exercicio de salvamento.

Estes exercicios deberán garantir que os traballadores coñezan perfectamente as operacións que deben efectuar con respecto ao manexo e funcionamento de todos os medios de salvamento e de supervivencia e que se exercitasen neles.

Os traballadores deberán estar adestrados na instalación e manexo do equipo de radio portátil, cando o haxa.

ANEXO IV

Disposicións de seguridade e de saúde relativas aos equipos de protección individual

OBSERVACIÓN PRELIMINAR

As obrigas previstas neste anexo aplicaranse sempre que o esixan as características do lugar de traballo ou da actividade, as circunstancias ou calquera risco a bordo dun buque.

1. Cando non sexa posible evitar ou limitar suficientemente os riscos para a seguridade e a saúde dos traballadores con medios colectivos ou técnicos de protección deberase proporcionar a estes traballadores equipos de protección individual.
2. Os equipos de protección individual utilizados como pezas de vestir ou por riba destas pezas deberán ser de cores vivas, contrastar co medio mariño e ser ben visibles.

[BOE núm. 188, do 7 de agosto de 1997]